

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/1998 vp

Hallituksen esitys Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain 1 luvun 13 §:n sekä 29 luvun 5 ja 9 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä toukokuuta 1998 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain 1 luvun 13 §:n sekä 29 luvun 5 ja 9 §:n muuttamisesta (HE 45/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöjohtaja Jan Törnqvist, lainsäädäntöneuvos Katariina Jahkola ja lainsäädäntösihteeri Tanja Innanen, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Tuula Pynnä, ulkoasiainministeriö
- apulaisvaltakunnansyyttäjä Martti Jaatinen, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- tutkintapäällikkö Esko Hirvonen, Tullihallitus
- professori Raimo Lahti..

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yleissopimuksen Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta sekä antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa julistuksen, jolla yleissopimuksen sallimin tavoin rajoitetaan toisessa jäsenvaltiossa annetun lainvoimaisen tuomion vaikutusta Suomessa uuden oikeudenkäynnin esteenä.

Yleissopimus velvoittaa Euroopan unionin jäsenvaltiot säätämään rangaistaviksi Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvat pe- tokset. Yleissopimus sisältää myös säännöksiä petoksista säädettävistä seuraamuksista, yritys-

johtajien rikosoikeudellisesta vastuusta, rikosoikeuden soveltamisalasta sekä jäsenvaltioiden välisestä yhteistyöstä. Lisäksi yleissopimukseen liittyvät jäsenvaltiot sitoutuvat tunnustamaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan ratkaista jäsenvaltioiden välisiä yleissopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevia riitoja sekä jäsenvaltioiden ja komission välisiä erimielisyyksiä eräiden sopimusmääräysten soveltamisesta.

Yleissopimus tulee voimaan sopimuksessa määrättyä ajankohtana sen jälkeen, kun kaikki jäsenvaltiot ovat toimittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ilmoituksen yleissopi-

muksen valtionsisäisen hyväksymismenettelyn loppuun saattamisesta.

Yleissopimuksen edellyttämät muutokset ehdotetaan tehtäviksi rikoslain 1 ja 29 lukuun.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaisen tuomion vaikutusta koskevaa rikoslain säännöstä siten, että toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu lainvoimainen tuomio estäisi saman asian käsittelyn suomalaisessa tuomioistuimessa riippumatta siitä, onko tuomio annettu rikoksentekovaltiossa vai ei. Lisäksi valtakunnansyyttäjän oikeutta määrätä syyte nostettavaksi edellä tarkoitettusta säännöksestä riippumatta ehdotetaan rajoitettavaksi nykyisestä siten, että syytemääräyksen antaminen edellyttäisi, että ulkomainen tuomio ei ole perustunut rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan pyyntöön, johon Suomen viranomaiset ovat suostuneet. Valtakunnansyyttäjä ei myöskään saisi toisin kuin nykyisin määrätä syytettä nostettavaksi teosta, joka on osittain tehty tuo-

mion antaneen Euroopan unionin jäsenvaltion alueella.

Avustuspetosta koskevaa rikoslain säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että avustuspetoksen tekotapana nykyisten tekemuotojen ohella mainittaisiin avustuksen saantiin vaikuttavan tiedon salaaminen avustusta haettaessa. Lisäksi vero- ja avustusrikoksia koskevaa määritelmäsäännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että verolla tarkoitettaisiin voimassa olevassa säännöksessä määriteltyjen maksujen lisäksi Euroopan yhteisöille tilitettäviä maksuja ja avustuksella Euroopan yhteisöjen myöntämiä avustuksia.

Yleissopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimus. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella. Rikoslain muutos ehdotetaan tulevaksi voimaan heti sen jälkeen, kun laki on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen suomenkielisen version 7 artikla poikkeaa muista kieliversioista. Niissä käytetään ilmaisua "ne bis in idem", kun taas suomenkielisessä versiossa käytetään muotoa "non bis in idem". Ilmaisulla tarkoitetaan, ettei samaa asiaa saa käsitellä kahta kertaa. Ensiksi mainittua kirjoittamistapaa käytetään vakiintuneesti Suomessa ja myös hallituksen esityksen perustelujaksossa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy ne Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen,

että eduskunta antaa suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yleissopimuksen 7 artiklan mukaisen julistuksen, jonka mukaan artikla ei sido sitä 2 kohdan a - c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Henrik Lax /r	Anne Knaapi /kok
vpj.	Matti Vähänäkki /sd	Pekka Kuosmanen /kok
jäs.	Sulo Aittoniemi /kesk	Kari Myllyniemi /kesk
	Juhani Alaranta /kesk	Reino Ojala /sd
	Janina Andersson /vihr	Markku Pohjola /sd
	Toimi Kankaanniemi /skl	Pekka Saarnio /vas
	Juha Karpio /kok	Jukka Tarkka /nuors.